

אמ"ח 1234567

והנה ממש"כ החזו"א דאין כאן בונה מצד התיכור, משמע דמשום תיקון צורה לחוט יש בזה, ולפ"ז בלחיצה על פעמון צילצול לא חשיב בונה בתיכור חלקים כיון שרק כשהוא לוחץ החוטים מחוברים וכנ"ל, אך משום בונה בתיקון צורה לחוט יש בזה. [וכן לענין איסור מוליד יעוי' באות ד'].
אוצר החכמה

אוצר החכמה

ג. באיסור הגברת זרם

אמ"ח 1234567

בדברי האגרו"מ בזה לענין דיבור במיקרופון

אמ"ח 1234567

אמ"ח 1234567

בשו"ת אגרו"מ ח"ד סי' פ"ד כתב בטעמי האיסור לדבר במיקרופון בשבת ויו"ט כשהוא כבר מחובר לחשמל מע"ש, דאיכא בזה ב' חששות איסור מדאורייתא, [וב' איסורים ודאים מדרכנן עיי"ש], חדא דיש לידע שהקול הנשמע מהמיקרופון איננו קול האדם עצמו, אלא כשמדבר נעשה רושם של הברותיו שם ומה שנשמע הוא קול ההברה, וזהו חשש איסור דאורייתא במה שבדבורו נעשה רושם באיזה מקום במיקרופון, ואף שאין זה כתיבה שאינם אותיות, יש עכ"פ איזה חשש מלאכה מאחר שנתחדש איזה דבר שעיי"ז נשמע קול רם ומרחוק, אולי מכה בפטיש ואולי בונה, וצריך לעיין בברור איזו מלאכה* עכ"פ טעם זה הוא לחוש לאיסור דאורייתא, אף שלא ברור האיסור.

למכונה הכח לפעול בעצמה, והנר עשוי להמשיך לדלוק. וכן שמעתי מהגרי"ש אלישיב שליט"א דבמקום שאין יכול להדליק נרות שפיר יכול לברך גם על הדלקת נר החשמל, וגם על נורת ניאון יכול לברך להדליק נר של שבת.

והנה היום עיקר האור הוא מאור החשמל, ולכן בשעה שהאשה מדליקה הנרות תדליק גם החשמל יחד עם הנרות קודם שמברכת, ואם היה דולק מבעו"י תכבה ותחזור ותדליק לכבוד שבת, כן שמעתי מהגרי"ש אלישיב שליט"א. וכמו"כ שמענו מהגרש"ז אריערכך זצ"ל. ועי' בשש"כ פמ"ג הערה קע"א, שהוקשה לו ענין הברכה על הדלקת נרות של שמן כשאור החשמל דולק.

* בירושלמי פרק כלל גדול הלכה ב' איתא רבי יוחנן ור"ש בן לקיש עבדין הוריי בהדא פירקא תלת שנין ופלוג, אפקון מיניה ארבעין חסר אחת תולדות על כל חדא וחדא, מאן דאשכחון מיסמוך סמכון הא דלא אשכחון מסמוך עבדוניה משום מכה בפטיש. [עוד

ועוד שלפי מדת הקול נגדל הוצאת כח החשמל, ונמצא שבדבורו הוא מגדיל ומקטין את זרם החשמל, וכשמדבר בקול רם משתמש בעוד יותר, והשתמשות בכחות הזרם יש [בזה] חשש איסור דאורייתא אף בלא הבערה, ויש לעיין בזה טובא למעשה, ע"כ. ולא נתפרש בדבריו אם הוא מחמת השינוי בחוט או מטעם אחר, ועכ"פ מבואר דבהגברת זרם איכא חשש איסור דאורייתא ואף שנעשה רק לרגע כמימריה.

וע"ע באגרו"מ ח"ג סי' מ"ב דלהפסיק פעולת מזגן ע"י גוי יש בזה חשש אמירה לעכו"ם באיסור דאורייתא, עיי"ש.

ובדעת החזו"א בזה, כתב בספר המילואים לשש"כ פרק ל"ח הערה ל"א דיתכן שלדעת החזו"א ההגברה וההחלשה של הזרם אסורה בכר חשמלי [אף כשאין החוט שבו מתלהט דאיכא בזה משום מבעיר], מפני שע"י ההגברה משתנה גם חלק מהחוט שבתוך הסליל ממות לחיים, ע"כ.

ובנידון דידן במיקרופון הרי הדיבור מגביר את הזרם, ועוד שרק ע"י הגברת הזרם המיקרופון פועל פעולתו. וכן מובא באורחות רבינו ח"א אות קע"ח בשם החזו"א שאסר בזה משום כונה. וע"ע להלן לענין עריכת שינוי במאוורר שיסתובב מצד לצד.

איתא שם דבני רבי חייא רובא העלו רק שש תולדות לכל אב עיי"ש. מבואר דלא כל התולדות מלאכות נלמדו מתוך הדמיון לאב המלאכה, אלא יש מלאכות שנלמדו מהסברה ואח"כ תיפשו לאיזה אב לדמותם, ומה שלא מצאו סמכו על מכה בפטיש. ויל"ע לפי המבואר בירושלמי דלכל אב מלאכה יש ט"ל תולדות, ורק מיעוט קטן מהם ידועים לנו, א"כ היאך אנו ניצולים מחילול שבת. ושמעתי מהגרי"ש אלישיב שליט"א שהזהירות באיסורי דרבנן מונעת מכשול בתולדות המלאכות. [ובנידון דידן בהפעלת חשמל הרי כתב הבית יצחק דאיכא בזה איסור דרבנן של מוליד דדמי למלאכה וקרוב למלאכה כדלהלן, ואילו לדעת החזו"א הוא עצמו מלאכה]. ולפי זה מאחר שאין ידוע לנו היקף המלאכות וגדרם, פעמים מצינו שגדולי הוראה חששו לאיסור תורה גם כשאין לזה מקור ברור.